

Warszawa

Edukacja ekologiczna i współpraca na rzecz mieszkańców osiedli mieszkańcowych

8 lutego 2024 r. Warszawa

Przekazywanie standardów dotyczących pielęgnacji zieleni oraz ochrony przyrody i środowiska

1. Informacje dotyczące problematycznych zagadnień

Informacje nt. stosowanych przez Urząd Dzielnicy Ursynów **dobrych praktyk dotyczących pielęgnacji zieleni oraz ochrony przyrody i środowiska, tj. m.in. :**

- ograniczenie koszenia trawników - uwzględniając funkcję i lokalizację trawników jaką pełnią, wprowadzono ich koszenie do 3 razy na rok; taka praktyka wpływa m.in. na: zwiększenie retencji wody, utrzymanie wilgoci na danym terenie, obniżenie temperatury otoczenia, zwiększenie bioróżnorodności, zmniejszenie częstotliwości pracy hałasujących kosiarek;
- nie grabienie liści - wyznaczenie stref gdzie liście nie są usuwane przez cały rok; praktyka taka wpływa m.in. na zwiększenie bioróżnorodności, zwiększanie ilości wilgoci w glebie, pozostawianie substancji odżywczych dla drzew i krzewów;
- racjonalne gospodarowanie zasobami wody, retencja deszczówki - przeznaczenie wody do podlewania młodych drzew a nie trawników, należy zwiększać udział mikroretencji w miastach poprzez tworzenie niecek, ogrodów deszczowych, zbiorników retencyjnych; dążymy do zatrzymania deszczówki w miejscu opadu;
- zakaz stosowania dmuchaw - zakaz wynika z przepisów o czym informujemy i przypominamy; jako Urząd do umów z firmami wykonawczymi na utrzymanie terenów zieleni wprowadziliśmy dodatkowe, dotkliwe kary finansowe za użycie dmuchaw podczas prac.

2. Ursynowskie „Eko-prelekcje”

- "Ursynowskie Eko-prelekcje", czyli spotkania poświęcone zieleni i ochronie przyrody, kierowane do przedstawicieli spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, placówek oświatowych i jednostek budżetowych z Ursynowa. Wykłady mają na celu poszerzenie wiedzy uczestników i przekazanie dobrych wzorców. Prelegenci to przedstawiciele świata nauki, organizacji pozarządowych, a także praktycy z wieloletnim doświadczeniem.
- Do tej pory Wydział Ochrony Środowiska zorganizował 3 takie spotkania, w przygotowaniu są kolejne.

2.1 „Ursynowskie Ekoprelekcje” pn. „Ochrona ptaków i nietoperzy w budynkach”

- Podczas wydarzenia wystąpiły przedstawicielki organizacji pozarządowych, tj. „**Stołecznego Towarzystwa Ochrony Ptaków**” oraz „**Fundacji Noga w Łapę. Razem idziemy przez świat**”, które od lat zajmują się tematyką ptaków zamieszkujących budynki. Prezeski ww. organizacji przedstawiły zagadnienia związane z:

- uwarunkowaniami prawnymi ochrony awifauny,
- siedliskami chronionych zwierząt w budynkach,
- biologią i ekologią ptaków oraz nietoperzy.

Poruszona została również sprawa podejmowanych interwencji, służących ochronie ptasich siedlisk w budynkach.

- O głos na prelekcji została również poproszona przedstawicielka spółdzielni - **SMB Jary**, która pokazała zebranym, jak wygląda ochrona ptaków na terenie przez siebie administrowanym.

2.2 „Ursynowskie Ekoprelekcje” pn. „*Drzewa – pielęgnacja i diagnostyka stanu zdrowotnego oraz wnioski o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew*”

W ramach wydarzenia wystąpili dendrolodzy:

- Pani dr inż. Marzena Suchocka, która wygłosiła prelekcję nt.
  - podstaw zarządzania ryzykiem na terenach miejskich,
  - czynników wpływających na zwiększenie ryzyka,
  - sposobów oceny ryzyka oraz jego minimalizowania w celu zachowania drzew cennych.
- Pan dr hab. Jacek Borowski, który opowiedział zebrany o:
  - przyczynach, rodzajach, technice i terminach cięć drzew,
  - postępowaniu z ubytkami na pniach i konarach, a także o błędach popełnianych przy pielęgnacji drzew.

W ramach spotkania wystąpił również Pan Paweł Czermiński - kierownik Referatu Nadzoru i Kontroli Środowiska, który opowiedział o wnioskach o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów.

2.3 „Ursynowskie Ekoprelekcje” pn. „Łąki kwietne na Ursynowie”

W ramach spotkania wystąpił:

- Pan dr hab. Łukasz Łuczaj, który wygłosi prelekcję poruszającą m.in. takie tematy jak: prawidłowe założenie i pielęgnacja łąki kwietnej, kwalifikacja terenu pod założenie miejskiej łąki kwietnej, zielne rośliny inwazyjne, a także zagadnienie bioróżnorodności łąk.
- Prelekcję wygłosi również Pan Maciej Podyma z Fundacji „Łąka”, który opowiedział o m.in. korzyściach wpływających z posiadania łąk kwietnych na terenach osiedlowych, a także ekonomicznych i ekosystemowych aspektach utrzymywania łąk kwietnych.
- Na koniec spotkania, na pobliskim terenie zieleni przy ul. B. Polaka, odbyły się łąkarskie warsztaty terenowe...

2.3 „Ursynowskie Eko-prelekcje” pn. „Łąki kwietne na Ursynowie”

- Podczas warsztatów, wspólnie ze słuchaczami wysialiśmy nasiona łąki kwietnej ...
- Każdy uczestnik prelekcji otrzymał zestawy nasion łąk kwietnych.
- W tym roku Urząd również planuje wydawać nasiona łąki kwietnej.

2.3 Ursynowskie Eko-prelekcje „Łąki kwietne na Ursynowie”

- dokonaliśmy przeglądu gatunków roślin zielnych i porównania łąk kwietnych sianych w różnych porach roku.
- najlepszą porą roku na siew łąki kwietnej okazała się wczesna jesień.

„Ursynowskie Eko-prelekcje” - plany

- Najbliższe - wiosenne Eko-prelekcje zamierzamy poświęcić bylinom, pnączom oraz krzewom kwitącym. Poruszymy zagadnienie pnączy i ich zastosowania w miastach, przeglądu doboru pnączy, korzyści z wprowadzania pnączy w miastach. Opowiemy o bylinach i krzewach kwitących pod kątem zakładania rabat, pielęgnacji bylin i krzewów, doboru bylin i krzewów na terenach zieleni.
- Zaproszenia tradycyjnie roześlemy mailowo. Serdecznie zapraszamy!

Działania informacyjno – edukacyjne dotyczące ochrony powietrza

Ekodoradca

W latach: 2021 - 2022 Urząd zatrudniał ekodoradców, którzy osobiście odwiedzali punkty adresowe (zgodnie z listą przekazaną przez Biuro Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej) i informowały oraz przekazywały materiały dotyczące:

- możliwości uzyskania dotacji na trwałą likwidację kotłów lub palenisk na paliwo stałe albo olej opałowy i zastąpienie ich innymi rozwiązaniami,
- ogólnych zasad i wytycznych programów pomocowych oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na działania związane z ochroną środowiska, w tym na wymianę źródeł ciepła, termomodernizację oraz instalację odnawialnych źródeł energii.

Doradca energetyczny

W 2023 r. działały dwa punkty doradcy energetycznego - w budynku Urzędu Dzielnicy, oraz w Dzielnicowym Ośrodku Kultury, przy ul. Kajakowej. Usługi były skierowane zarówno do mieszkańców jak i wspólnot i spółdzielni:

- **Świadczenie doradztwa technicznego** w zakresie wymiany źródła ciepła, instalacji grzewczej, termomodernizacji, zastosowania odnawialnych źródeł energii (OZE). Doradca nieodpłatnie przeprowadzał:
  - ✓ wywiad z zainteresowanym modernizacją źródła ciepła lub zastosowania instalacji OZE,
  - ✓ analizę stanu technicznego nieruchomości oraz istniejącego systemu grzewczego,
  - ✓ rekomendował zastosowanie optymalnego źródła ciepła oraz termomodernizacji z podaniem szacunkowego kosztu przeprowadzenia działania.

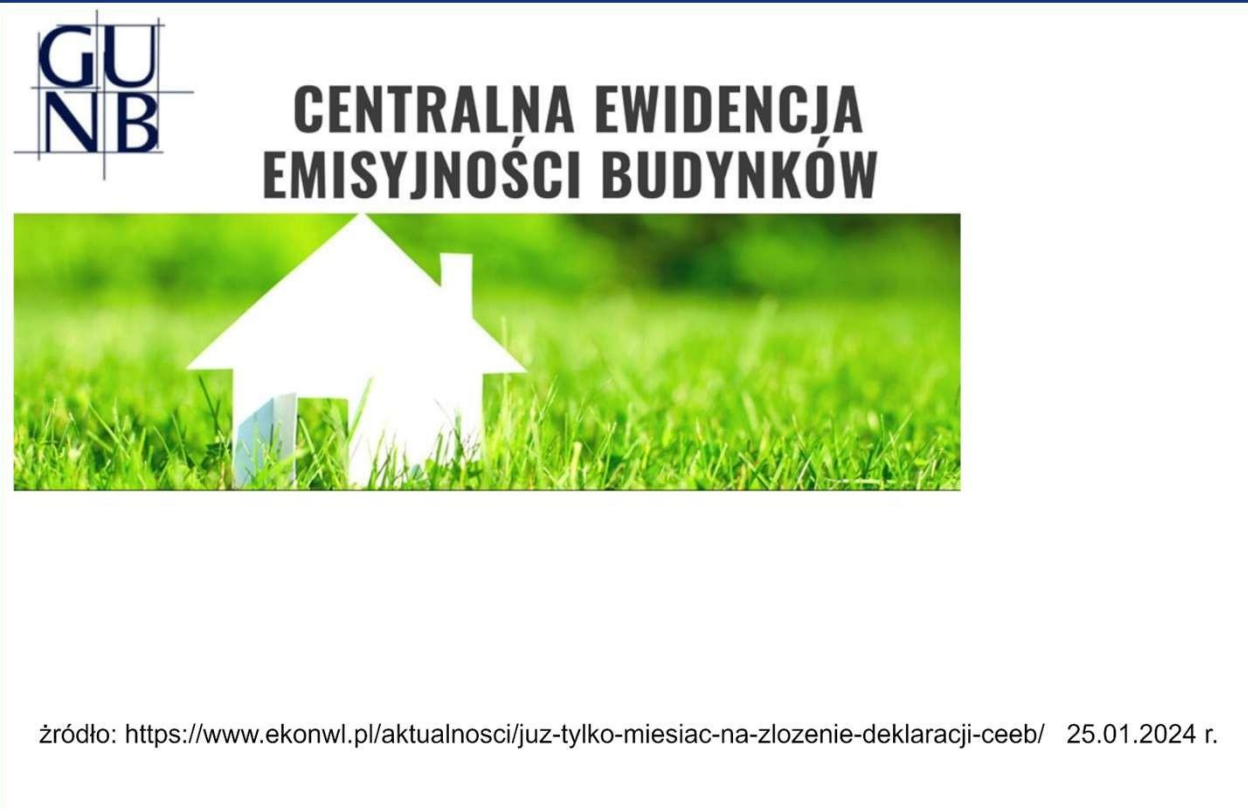
Doradca energetyczny - usługi

- Świadczenie usług doradztwa technicznego w zakresie analizy rachunków za prąd, gaz, ciepło z możliwością znalezienia potencjalnych oszczędności (optymalizacja taryf). Na podstawie przedstawionych lub udostępnionych rachunków doradca szukał potencjalnych oszczędności poprzez zastosowanie działań bezkosztowych (np.: zmiana zachowania, zmiana dostawcy, zmiana taryfy), nisko nakładowych (np.: naprawa urządzeń, modernizacja urządzeń) oraz wysokonakładowych (np. przeprowadzenie modernizacji budynku lub instalacji w budynku).

źródło: <http://www.maszwybor.ure.gov.pl/> 25.01.2024 r.

Doradca energetyczny - usługi

- Świadczenie doradztwa technicznego w zakresie wymiany źródeł ciepła, termomodernizacji budynków pod nadzorem konserwatora zabytków, obiektów chronionych. Doradca miał możliwość sprawdzenia, czy dana nieruchomość jest objęta ochroną konserwatorską i informował o możliwych ograniczeniach związanych z przeprowadzeniem modernizacji, a także o procedurze związanej z uzyskaniem zgody właściwego konserwatora zabytków na przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych.
- Świadczenie doradztwa w zakresie wypełniania wniosków do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB).

Doradca energetyczny - usługi

- Informowanie o możliwości skorzystania z programów dotacyjnych: miejskiego, Czyste Powietrze oraz innych podobnych programów rządowych i samorządowych. Doradca przedstawiał dostępne programy wsparcia finansowego wraz ze szczegółowym opisem wysokości i form wsparcia. Informował o terminach, wymaganych dla realizacji poszczególnych elementów modernizacji oraz o dokumentach, które są niezbędne do skorzystania z programu dotacyjnego. Doradca informował również o miejscu i formie składania wniosku o dofinansowanie.

Zyskaj dotację

Dofinansowanie dla osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą, wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorców, osób prawnych	
Powietrzna pompa ciepła	do 30 000 zł, ale nie więcej niż 1 000 zł za każdy kW mocy grzewczej urządzenia
Gruntowa pompa ciepła	do 40 000 zł, ale nie więcej niż 2 000 zł za każdy kW mocy grzewczej urządzenia
Kolektory słoneczne	do 15 000 zł, ale nie więcej niż 1 000 zł za każdy m ² powierzchni czynnej urządzenia
Fotowoltaika	do 15 000 zł, ale nie więcej niż 1 500 zł za każdy kW mocy urządzenia
Turbiny wiatrowe	do 15 000 zł, ale nie więcej niż 1 500 zł za każdy kW mocy urządzenia

Dofinansowanie dla jednostek sektora finansów publicznych, będących gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi	
do 80% rzeczywistych kosztów realizacji inwestycji	

Procedurę dofinansowania reguluje uchwała XIX/487/2019 Rady m.st. Warszawy z 26 września 2019 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji na terenie m.st. Warszawy, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, zmieniona uchwałą nr LXXII/2404/2022 Rady m.st. Warszawy z 17 listopada 2022 r.

Wniosek jest krótki i nieskomplikowany. Przydatne informacje znajdziesz na stronie eko.um.warszawa.pl w zakładce Dotacje.

Złóż wniosek, a wszystkie wątpliwości wyjaśnimy telefonicznie lub mailowo.

W przypadku pytań skontaktuj się z nami:
Biuro Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej
tel. 22 325 96 06 (poniedziałek - piątek, godz. 8.00 - 16.00)

#ODDYCHAJ WARSZAWO

Uzyskaj dotację na inwestycję wykorzystującą lokalne źródła energii odnawialnej

Zaoszczędź i uzyskaj warszawską dotację na instalację odnawialnych źródeł energii:

- powietrznej pompy ciepła,
- gruntowej pompy ciepła,
- kolektorów słonecznych,
- paneli fotowoltaicznych,
- turbin wiatrowych.

Możesz uzyskać dofinansowanie jeżeli:

- Twoja nieruchomość zlokalizowana jest na terenie m.st. Warszawy,
- nie ogrzewasz nieruchomości kotłami lub paleniskami na paliwo stałe albo olej opałowy.

Doradca energetyczny - usługi

- **Przyjmowanie, wstępna ocena wniosków o dofinansowanie i składanie ich w imieniu mieszkańca.** Doradca przeprowadzał wstępną ocenę wniosków o dofinansowanie w formie papierowej przed ich przyjęciem i złożeniem w Urzędzie miasta lub Urzędzie dzielnicy.
- W 2024 r. Urząd m.s.t Warszawy również planuje zatrudnienie doradców energetycznych i organizację dyżurów w Dzielnicach - zapraszamy do korzystania z usług doradczych.

Wypełnij wniosek, jeżeli chcesz uzyskać dotację na likwidację kotła lub paleniska na paliwo stałe albo olej opałowy i zainstalowanie ekologicznego źródła ciepła, tj. pompa ciepła, węzeł ciepłowy, źródło ciepła opalane paliwem gazowym lub zasilane energią elektryczną.

Załącznik nr 2
do uchwały nr XIX/487/2019
Rady Miasta Stołecznego Warszawy
z dnia 26 września 2019 r.

Nr
Data wpływu

Nr wniosku zostanie nadany przez Biuro Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej.
Datę wpływu wniosku uzupełnia pracownik Biura Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej lub urzędu dzielnicy przyjmujący wniosek.

Wpisz swoje imię i nazwisko.
Jeżeli jesteś przedsiębiorcą lub reprezentujesz np. wspólnotę mieszkaniową, spółdzielnię mieszkaniową itp. wpisz nazwę tego podmiotu.

Wpisz adres zamieszkania lub siedziby. Adres nieruchomości, w której będzie realizowana inwestycja będzie można podać w kolejnych krokach wypełniania formularza.

Podaj adres do korespondencji, jeżeli chcesz otrzymywać powiadomienia ws. udzielanej dotacji na inny adres niż adres zamieszkania lub siedziby.

Podaj numer telefonu i/lub adres mailowy. Ułatwi to szybszy kontakt pracowników Biura Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej z Tobą.

Można podać dowolny numer rachunku bankowego, na który po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji zostanie przekazana dotacja. Nie musisz być właścicielem rachunku bankowego. Do wniosku możesz wpisać np. numer rachunku bankowego wykonawcy inwestycji, jeżeli umówisz się z wykonawcą, że otrzyma środki po zakończeniu prac. Przy rozliczeniu dotacji będzie jeszcze możliwość zmianu podanego rachunku.

Tę opcję zaznacz, jeżeli jesteś osobą fizyczną i nie prowadzisz działalności gospodarczej lub jesteś osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, ale inwestycja będzie realizowana w nieruchomości, w której nie ma zarejestrowanej działalności gospodarczej i nie ma możliwości odliczenia kosztów inwestycji w ramach prowadzonej działalności.

Pozostałe opcje zaznacz, jeżeli reprezentujesz np. przedsiębiorcę, osobę prawną, wspólnotę mieszkaniową, spółdzielnię mieszkaniową.

Osoba fizyczna podaje numer PESEL

WNIOSEK do Prezydenta m.st. Warszawy o udzielenie dotacji na realizację inwestycji polegających na modernizacji kotłowni w nieruchomościach, które są ogrzewane kotłami lub paleniskami na paliwo stałe albo oleju opałowy

Biuro Ochrony Powietrza i Polityki Klimatycznej

I. INFORMACJA O WNIOSKODAWCY

1. Imię i nazwisko (nazwa) wnioskodawcy	Jan Nowak
2. Adres zamieszkania (siedziby) wnioskodawcy	miasto Warszawa kod pocztowy 00-095 ulica Bankowa nr domu / nr lokalu 2
3. Adres do korespondencji (wypełnić, gdy jest inny niż wskazany w pkt 1.2)	miasto ..... kod pocztowy ..... ulica ..... nr domu / nr lokalu .....
4. Dane kontaktowe	imię i nazwisko Jan Nowak telefon 123-456-789 e-mail jn@um.warszawa.pl
5. Rachunek bankowy, na który należy przekazać dotację	0 0 1 1 1 1 0 0 0 0 1 1 1 1 0 0 0 0 1 1 1 1 0 0 0 0 imię i nazwisko (nazwa) właściciela rachunku: Jan Nowak
6. Forma prawna wnioskodawcy	☒ - osoba fizyczna; ☐ - przedsiębiorca, w tym osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą; ☐ - osoba prawna; ☐ - wspólnota mieszkaniowa; ☐ - spółdzielnia mieszkaniowa; ☐ - jednostka sektora finansów publicznych będąca gminną lub powiatową osobą prawną;

Działania na rzecz poprawy estetyki i zwiększenia bioróżnorodności m.in. na terenach osiedlowych

1. Festyn „Ursynowskie kwiaty”

- podczas wydarzenia w zamian za elektroofpady można uzyskać kwiaty do ukwieceń balkonowych lub do ogródka. W odświeżeniu jesiennej festynu przekazujemy cebulki roślin ozdobnych. W ramach wydarzenia możliwe było również uzyskanie porad nt. zakładania i pielęgnacji rabat z roślinami i cebulowymi.

„Ursynowskie kwiaty” - odłona jesienna

- W jesiennej odłonie prowadziliśmy warsztaty dot. sadzenia roślin cebulowych

2. Piknik rodzinny „Zwierzęta w wielkim mieście”

- Piknik rodzinny „Zwierzęta w wielkim mieście”, znany wcześniej, jako „Ursynów...dobry dla zwierząt”. Podczas wydarzenia przekazywaliśmy m. in. wiedzę na temat zwiększania bioróżnorodności. Odbyły się m.in. warsztaty dotyczące tworzenia schronień dla jeży, a także warsztaty w zakresie budowania budek lęgowych i karmników. Każdy uczestnik warsztatów mógł zabrać budkę lub karmnik.

3. „Warszawa w kwiatach”

- Honorujemy i zachęcamy do udziału w kolejnych odsłonach konkursu „Warszawa w kwiatach”.
- Organizatorem Konkursu jest Miasto Stołeczne Warszawa, w ramach którego działa Zarząd Zieleni m.st. Warszawy, zaś współorganizatorem Towarzystwo Przyjaciół Warszawy.
- Kategoriami konkursu są m.in.: balkony, loggie i okna; inicjatywy sąsiedzkie; ogrody i ogródki przydomowe; osiedla mieszkaniowe.
- W 2023 r. w konkursie wystartowało 17 uczestników z Ursynowa, z którymi - mam nadzieję - spotkamy się na najbliższych „Ursynowskich Eko-prelekcjach”

4. Program „Zostań sponsorem drzew na Ursynowie”

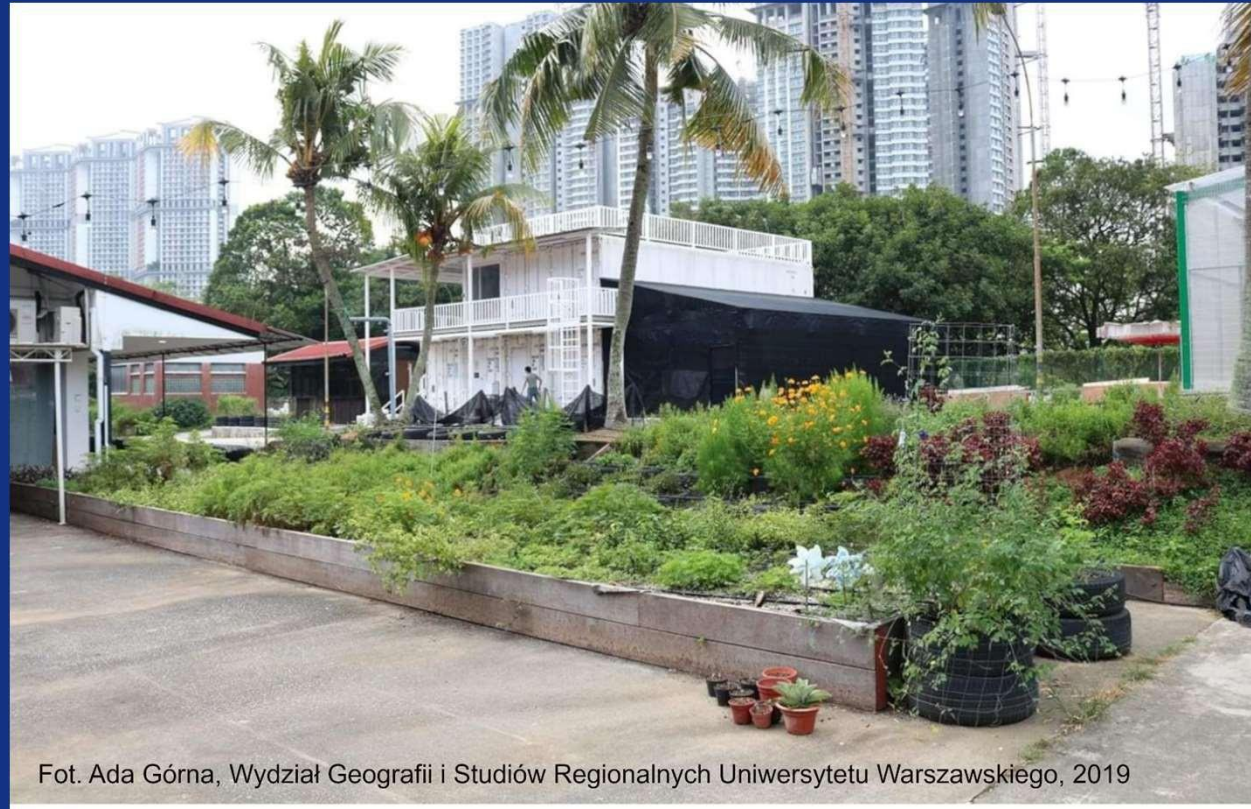
- Program polega na wsparciu procesu sadzenia drzew przez mieszkańców na terenach zarządzanych przez Dzielnicę;
- Urząd wskazuje miejsce, uzgadnia gatunek drzewa, aktywnie prowadzi przez proces zakupu i sadzenia drzew; finalnie jest podpisywane Porozumienie;
- Sponsor kupuje i własnoręcznie sadzi drzewa - co ma też bezcenny wymiar edukacyjny;
- Program powstał w połowie 2020 r. - do tej pory udało się posadzić 35 drzew przez 16 sponsorów,
- Warto wprowadzić chociaż namiastkę programu, poprzez uzgadnianie lokalizacji drzew, sadzonych samodzielnie przez mieszkańców, na terenach osiedlowych. Z naszych obserwacji wynika, że co roku składane są do Urzędu wnioski o usunięcie drzew kolidujących z infrastrukturą osiedlową (blokami, chodnikami, z uwagi na zacienienie). Sytuacje takie wynikają z braku odpowiedniej analizy lokalizacji pod nasadzenia drzew.

5. Ogrody społecznościowe na Ursynowie

Spotkanie poświęcone ogrodom społecznościowym - w 2020 r. w Urzędzie zorganizowano spotkanie, w którym wzięło udział kilkudziesięcioro mieszkańców. W ramach wydarzenia mówiono o:

- ogrodach społeczniowych zlokalizowanych w różnych częściach świata oraz sposobie ich organizacji,
- warszawskich przykładach ogrodów społeczniowych,
- możliwościach organizacyjnych i finansowych prowadzenia ogrodu społecznościowego.

Fot. Ada Górna, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, 2019

4. Ogrody społecznościowe na Ursynowie

- Pokłosiem wydarzenia był pierwszy ogród społecznościowy, który powstał na terenie Ursynowa Północnego i działa do dziś.

Misja KE i Miejski Kontrakt Klimatyczny

- Warszawa to jedno z ponad 100 europejskich miast-pionierów w dążeniu do neutralności klimatycznej
- Inne polskie miasta misyjne - Kraków, Łódź, Rzeszów i Wrocław.
- Celem Misji jest wypracowywanie i promowanie innowacji o charakterze systemowym w procesie wdrażania inwestycji miejskich dot. dążenia do neutralności klimatycznej.
- W ramach Misji każde miasto tworzy Miejski Kontrakt Klimatyczny, który zakłada min. 80% redukcji emisji do 2030 r.:
- Stanowi deklarację przyspieszenia działań na rzecz neutralności klimatycznej
- Opisuje konkretne działania w emisyjnych sektorach (budynki, energetyka, transport, gospodarka odpadami)
- Określa zaangażowanie szerokiego grona interesariuszy
- Miejski Kontrakt Klimatyczny jest w Warszawie opracowywany dla dzielnicy Ursynów i Praga-Południe

Misja Komisji Europejskiej 100 neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast do 2030

Dlaczego Ursynów i Praga-Południe

Miejski Kontrakt Klimatyczny jest opracowywany dla dwóch obszarów stolicy, dzielnicy Praga-Południe i Ursynów, z uwagi na:

- **zróżnicowanie i potencjał** w zakresie: struktury zabudowy, infrastruktury komunikacyjnej, terenów błękitno-zielonej infrastruktury, rozwoju przemysłu i usług i charakterystyki sieci elektro-energetycznej
- największe **możliwości wypracowania zróżnicowanych innowacyjnych rozwiązań**, w odpowiedzi na różnorodne **zagrożenia związane z narastającym kryzysem klimatycznym**, które mogą być replikowane w skali całego miasta
- **zaangażowanie w działania proklimatyczne oraz świadomość ich znaczenia** w dążeniu do neutralności klimatycznej i poprawy jakości życia mieszkańców

Ideą przygotowania Miejskiego Kontraktu dla Ursynowa oraz Pragi - Południe było stworzenie tzw. **lokalnych centrów transformacji klimatycznej**, progresywnych obszarów miasta do testowania możliwości wdrożenia rozwiązań wymaganych do osiągnięcia neutralności klimatycznej w 2030 r. na terenie całego miasta.

Dziękuję za uwagę

Paweł Lenarczyk - Zastępca Burmistrza Dzielnicy Ursynów

Urząd m. st. Warszawy

Al. Komisji Edukacji Narodowej 61

e-mail: plenarczyk@ursynow.pl